

Méhes Károly

NEGYSZÁZ ÉV ULÜSSZÉS

Aki reggel távozik a lakásából, valaha is hazatalál-e?

Legyen belőlem Ulüsszész Jenő, megvívom a mai napra rendelt nagy életcsatát, aztán csak megyek, megyek, és nem találom többé a helyet, ami az enyém, ami otthon, hanem meg kell elégedjek bármivel, bárhollal, lezöttyenve, körül se nézve, köpönyegemet magamra terítve motyoghatom magam elé, íme hát, megjöttem, feleim. Haza? Hazárd? Ha van ajtód, jól magadra zárd. De vicces.

Reggel nézem ezt az arcot. Negyvenéves, kérem szépen, az már valami, a bölcs mondás szerint ekkorra mindenki felel a saját ábrázatáért, hát nézem, felelek-e, ha kérdez ez az arc, meg tudok-e felelni neki. Negyven év, aranyoskám, a kommunizmus tartott ennyi ideig, történelmi lépték ennyi idő, erre nem lehet azt mondani, huss, elrepült. Pedig minden elrepül, hús, csont, lélek, mind elrepül. Jó nekik, repülni, azt hiszem, jó.

Ulüsszész Jenő a könyvelőnél kezdett, pöcsétet kellett nyomnia egy papirosra, amit a szentséges hivatal csak így von kebelére, és jól van ez így, nem lehet mindig arra gondolni, hogy „elrepül”, a dolgok nem repülnek, a dolgoknak menete van, mint a csavarnak, a dolgokat így ismerjük, nem lenne jó összezavarodni. A könyvelő egy közeli utcában lakik, amit egy elcsatolt városról neveztek el, és a ház, ahol irodája működik, gettóként szolgált, Ulüsszész Jenő most arra gondol, tán ezért festették a ház falait kanárisárgára. Ez lenne az emlékezés? Azokra, akik elrepültek? Állok fázósan, várom a kilenc órát, süt a nap, a téli nap, körbeölel a hideg fény, minden sárgán ragyog. A könyvelő már előkészítette az iratot, csattan a pöcsét, vidáman dolgozik a kéz, miután kiderült, hogy ezúttal a féltnél jóval kevesebb pénzt kell átutalni az összevont szemű hivatalnak, tehát a dolgok menete, csavaros gondolkodással imitt-amott módosítható. Főképp, ha Ulüsszész mindeközben tisztában van vele, hogy minden és mindenki repül. Van hozzá képe, vagyis negyven éve viselt arca.

A városházára siet. Bizottsági ülést tartanak, ahol olyasmiről folyik a szó, ami momentán érdekli. Nem nagyon, nem vág a húsába,

nem személyes életcsatája ez, csupán figyel, szépen ül párnázott szé-
kén, füzetébe feljegyzéseket tesz, atmosolyog a terem másik végébe,
fejet biccent, bólogat. Buzgón ír, ügyelve arra is, hogy utóbb képes
legyen elolvasni saját kézjeleit. Van némi indulat a teremben tartóz-
kodók között, akarások feszülnek egymásnak, itt is, ezúttal is szó esik
pénzről, ám azt „forrásként” emlegetik, mert úgy szakszerűbb, s
nem azért, mert úgy szebb. Ulüsszész érzi, hogy miközben az ala-
csony, téli nap betűz a szobába, és hunyorgásra készíti azokat, akik
szemben ülnek az asztallal, most is évek telnek, bármi, ami
kimondatik, de még az is, amit elhallgatnak, nem a jövőt, hanem a
múltat gazdagítja. Negyven év, istenem, mennyire nem szeretném,
ha végig kellene olvasnom az összes szót, ami valaha kihullott a szá-
mon. Néhányan a hátát lapogatják, rég láttunk, Ulüsszész, mond-
ják, merre kujtorogtál?

A redakcióban, hát bizony ott. Papi bácsi valaha hátralökte csap-
zott fürtjeit, szívott egyet az orrán, és kimondta százezredszer, mert
őt is kínozza, és gondolta, tán ha mondja, nem olyan alattomos, Ba-
rátocskáim, a tegnapi újságnál nincs semmi, ami halottabb lenne.
Csakhogy a tegnapi újságot is meg kell írni, abban a szent hitben,
hogy holnapi újság készül, hiába, hogy csupa-csupa tegnapi és halott
ügyek krónikájával jelenik majd meg.

Ha belenézek a számítógép képernyőjébe, egy negyvenéves em-
ber néz vissza belőle, számlálhatatlanul sok vezércikk, nagy riport, kis
színes, hírfej és interjú alakította ilyenre az ábrázatát, agytekervényei
telexkopogással és sima szavú fax- és e-mail üzenetből állnak össze.
Csak abba a csapdába nem szabad esni, hogy bárki is kijelentse: íme,
valaki, aki mindent tud!

Ulüsszész Jenő szívesen, tehát szívéből zengi, hogy s mint volt.
Szépen, mívesen, könnyfakasztóan tudja. Csak elhinni nem szabad.

Korán sötétedik, az aranyló nap egyre kisebb lesz, s végül, mint
egy, csupán véletlenül megcsillanó gombostűfej tűnik el a hegyek mö-
gött. De tán jól is van így, tán méltó is e sötét. Egyszerűbbnek tetszik
sok minden. Az a - mi másnak lehetne nevezni? - hír, hogy holnap te-
metik a Sanyát. Aki..., Ulüsszész legszívesebben legyintene, a nekro-
lóg, hát kérem szépen, az is egy műfaj. Hagyja inkább, hogy a dob-
hártyáján kopogtasson a Wohltemperierte Klavier, a jóféle bánás-
mód, igen, akkor repül igazán jól az idő. Tudniillik a Sanya...
Legyint. Átkozottul nehéz történet ez, ezzel a kurva hazatéréssel.
Görbe orra volt, mert eltörött neki, és folyton vitázott a Sanya, ha-

donászott a cigarettát tartó kezével. Rettenetes, hogy mindenképp mondani kell valamit. És akkor ennyi a negyven éve, ami el...

Elindulok a sötét városban bolyongani. Nyakamba akasztva pendrive, a fütyi, ahogy magyarul mondják, azon minden rajta van, ami kell, kettőszázötvenhat megabájt. Ó, vajon mennyi bájt rejtek én magam? Arcom leírhatatlan, hiába lesek a visszapillantó tükörbe, látom azt, akit ismerni vélek, akiről el kell hinnem, hogy ugyanaz, annyi éve már, most így néz ki, így néz rám, voltaképp nincs mit tenni, tessék szépen előre nézni, figyelni, kicsit lefagyott az úttest, ilyenkor könnyen összejön egy csattanás.

Ulüsszész a borbélyszékben. Szemüvegét letette, a tükörben, maga előtt, alig egy méterre, semmit se lát. Illetve látja a foltokat, aki egyrészt ő maga lenni, meg Feri bácsi, aki épp húsz éve a fodrásza. Eljátszik a gondolattal: akkor, amikor először ült ebben a székben, és megszabadult akkori hajzatának egy részétől, a húsz év még az egészet jelentette, most már csak a felét. Miféle infláció ez? Mi lesz több, mi lesz kevesebb? Az a temérdek haj, ami belőle nőtt ki. Szokta nézni Ulüsszész, amint összesöprik a haját a vendégek után, nemegyszer eszébe jutott már, lehet, hogy tényleg minden felesleges? Frizura, szépség..., az arc. Jönne egy nagy szél, vinni a kupacokba terelgetett hajakat, mind elrepülne. ...Olyan messze van egymástól, mint a nagylábujjam meg a kisujj a kezemen, mondja vágás közben Feri bácsi, és nem tudom, mire érti, talán ezért felelem, kissé kötözködve, De hát a kisujját könnyen hozzáérinthei a nagylábujjához, nem? Az is igaz, Ulüsszész uram, igaza van, egyezik bele készségesen az idős fodrász, és fen egy sort a beretván, mielőtt kiszedi a nyakból a rakoncátlan pihéket.

Hát akkor? Kész? Csak mert este van? Mert szép vagyok? Nincs más dolgom? Hiszen most jön a java: hazatérni. Ulüsszész zavartan köhög, zörgeti a slusszkulcsot, leejti a hártásodó pocsolóba. Az autórádióból vers kúszik elő, ó, süllyedő Atlantiszom, mit iszom?, minden szóban ott rejtezik egy másik, hát akkor jó, menjünk haza... Hm? Erre mit mondok, hogy „haza”, mi rejtezik benne? Ulüsszész, felelj: Hogy az a...!

(Élet és Irodalom, 2005. szeptember 16.)

MÉHES KÁROLY 1965-BEN SZÜLETETT PÉCSÉN. VERSET ÉS PRÓZÁT ÍR. RADNÓTI- ÉS DÉRY-DÍJAS.